
Dokumentnamn: Rutin för katetervård och kateterisering av urinblåsa

---

Beslutad av:
Verksamhetschefer Hälsa-
och sjukvård**Gäller för:**
Äldre samt vård- och
omsorgsförvaltningen,
Funktionsstödsförvaltningen
och Socialförvaltning
Sydväst**Diarienummer:****Datum och paragraf för
beslutet:**
2024-01-24**Dokumentsort:**
Rutin**Giltighetstid:**
Tills vidare**Senast reviderad:**
2024-04-30**Dokumentansvarig:**
Verksamhetsutvecklare
Hälsa- och sjukvård**Bilagor:**

Rutin för katetervård och kateterisering av urinblåsa

KAD (kvarliggande urinkateter) är en medicinteknisk produkt som kan orsaka infektioner och skador. Den ska därför endast användas på strikta indikationer. Risken för vårdrelaterad urinvägsinfektion (VUVI) ökar för varje dygn som patienten har KAD. Följande rutin gäller kvarliggande kateter via urinblåsan (KAD), suprapubisk kateter, engångstappning (IK) och ren intermitterent kateterisering (RIK).

Ansvar

Läkare

Urinkateter är en medicinsk behandling och ansvarig läkare har det medicinska ansvaret för indikation, katetertyp, storlek, behandlingstid, eventuell spolning samt planerad behandlingstid. Läkardordination krävs för behandling med kvarliggande kateter via urinblåsan (KAD), suprapubisk kateter samt för att utföra engångstappning (IK) och ren intermitterent kateterisering (RIK).

Sjuksköterska

Sjuksköterskan ansvarar för katetersättning, förskriver personbundna hjälpmedel utifrån behov samt planerar och följer upp åtgärder.

Enhetschef

Enhetschef ansvarar för att rutinen är väl känd och följs i verksamheten.

Kateterisering

Kateterisering av urinblåsan ska ske enligt rekommendationer i Vårdhandboken.

Ordination och förskrivning

Till en person med behov av kvarliggande urinkateter ska material i första hand ordinerar, förskrivas och beställas enligt nedan.

Material	Ansvar
Kateter, sterilförpackad.	Förskrivas av sjuksköterska med förskrivningsrätt
Färdigförpackat sterilt kateteriseringsset	Förskrivas av sjuksköterska med förskrivningsrätt
Bedövningsgel	Ordineras av läkare eller sjuksköterska med förskrivningsrätt. Beställs av sjuksköterska.

Sterila handskar i olika storlekar samt injektionssprutor för att fylla och tömma kateterballongen ska finnas i basförråd.

Sterilt vatten finns i Kommunalt akutläkemedelsförråd (KAF).

Akuta situationer

Material för kateterisering vid akuta situationer ska finnas i akutväska eller lätt tillgängligt utifrån aseptik. Allt material beställs från upphandlad leverantör av sjukvårdsmaterial, förutom bedövningsgel, natriumklorid och sterilt vatten som tas från KAF.

Blåssköljning

Blåssköljning sker enligt rekommendation i Vårdhandboken och kräver läkarordination. Spol- eller bälgampull ska användas i första hand. Om aspiration är nödvändigt kan steril spolspruta tillsammans med steril skål och steril natriumklorid användas.

Ordination och förskrivning

Till en person med behov av blåssköljning ska material i första hand ordinerar, förskrivas och beställas enligt nedan.

Material	Ansvar
Spolvätskor så som spol- eller bälgampull med natriumklorid, flaska steril natriumklorid 9 mg/mL, urotainer eller annan steril vätska	Ordineras av läkare. Förskrivas av sjuksköterska i Sesam LMN (finns under "allmän sjukvård")

Rondskålar för tömd vätska, hygienunderlägg, steril skål, steril spolspruta, peang eller kateterklämma bör finnas i basförråd.

OBS! Produkter märkta med följande symbol innebär: "Medicinteknisk produkt för engångsbruk eller användning på en patient vid ett tillfälle eller en åtgärd". Denna typ av produkt ska inte återanvändas oavsett rengöringsprocess, till exempel steril spolspruta.

Akuta situationer

Material för blåssköljning vid akuta situationer ska finnas i akutväska eller lätt tillgängligt utifrån aseptik.

Aseptisk förvaring och arbetssätt

Aseptiskt arbetssätt innebär att bevara godsets och materialets ursprungliga renhetsgrad (bevara det rena rent samt bevara det sterila sterilt) hela vägen från förvaring, hantering och fram till användning. Vid aseptisk hantering av sterilt material ska produkter förvaras och hanteras så att steriliteten behålls.

Aseptisk förvaring

Förvaring i förråd ska hanteras enligt Vårdhygiens *Rutin om förrådshantering av produkter med specificerad renhetsgrad* för kommunal vård och omsorg.

Patientbundet material förvaras hemma hos patienten. Materialet ska förvaras i sin avdelningsförpackning i dammfritt stängt skåp eller låda. Materialet behöver skyddas från direkt solljus och fukt samt får inte ställas på golvet. Skåp och låda ska rengöras och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid vid byte av kateter.

Material vid akut kateterisering och blåssköljning förvaras i sin produktförpackning i en plastpåse som går att stänga. Plastpåsen kastas efter användning.

Aseptisk arbetssätt

Urinkatetern som är sterilt förpackad ska hanteras så att den behåller sin sterilitet från det att den tas ur förpackningen tills den förts in i urinröret. Vid införandet av katetern ska sterila handskar eller steril pincett användas alternativt förs katetern in genom att ha innerförpackningen kvar och endast vidröra denna.

Syftet med denna rutin

Syftet med rutinen är att förtydliga ansvar och tillvägagångssätt vid katetervård och kateterisering för att förhindra VUVI. Verksamheten ska ha en god hygienisk standard som förhindrar smitta, smittspridning och förebygger vårdrelaterade infektioner.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tills vidare för sjuksköterskor i kommunal hälso- och sjukvård och deras chefer.

Koppling till andra styrande dokument

Göteborgs Stads *Riktlinje för ordination och delegering av hälso- och sjukvårdsåtgärder*

Stödjande dokument

Vårdhandboken

Vårdhygiens *Rutin om förrådshantering av produkter med specificerad renhetsgrad* för kommunal vård och omsorg